

Ethiek en tradities van de jacht

Elke jager, die zijn naam waardig is, betoont respect aan het geschoten wild. Of tenminste: hij behoort dat te doen. Heel wat eeuwenoude tradities uit het tijdperk van de jacht te paard zijn wat verwaterd. Door wat men soms de 'democratisering' van de jacht noemt, dreigen ook heel belangrijke tradities te verdwijnen en daar moeten we wat aan doen.

Respect voor het wild is en blijft een basisregel.

Respect voor het wild is en blijft een basisregel, maar sommige jagers vinden steeds weer excuses om direct na de laatste drie hoornstoten naar huis te vertrekken. Excuses als een familiefeestje, een zakendiner, de lange weg naar huis of de winterse weersomstandigheden zijn legio. Spijtig genoeg zijn er zelfs jachtorganisatoren die nog amper de moeite nemen om een mooi tableau uit te leggen en het wild een laatste eer te betuigen. Terwijl deze traditie essentieel is en wezenlijk deel uitmaakt van een jachtdag, zowel wanneer er op grof- als op kleinwild gejaagd wordt.

Bij onze burens uit de Elzas, Lotharingen, Duitsland en zelfs Polen maakt het leggen van het jachttableau onlosmakend deel uit van een jacht. Daar maken traditie en 'jachtcultuur' deel uit van een normale dag. Daar gaat niemand naar huis voordat het wild zijn laatste respectbetuiging heeft gekregen. Een paar punten willen we nog eens op een rijtje zetten, in de hoop dat de belangrijke tradities behouden blijven.

Weidelijkheid

Het dragen van een groene trui of camo's, goed kunnen schieten en het betalen van lidgeld volstaan voor een jager niet om als 'weidelijk' beschouwd te worden. Weidelijkheid betekent ook dat een jager respect heeft voor de schitterende tradities die ons zijn overgeleverd door onze voorgangers, en die we moeten koesteren. De jager die de natuur en de dieren die erin leven kent en waardeert kan weidelijk zijn. De jager weet dat 'niet schieten' en een dier laten lopen ook een 'jachtdaad' is. Hoe triest kan het zijn wanneer twee jagers ruzie hebben over het

Foto 1: © Erik de Jonge

Foto 2: Het dragen van een camo's, goed kunnen schieten en het betalen van hoedgeld volstaan voor een jager niet om als 'weidelijk' beschouwd te worden. © Gert Wouters

niet respecteren van een tweede regel, of over de vraag aan wie de trofee behoort als het dier twee kogels heeft gekregen. Mensen die zelfs elkaar niet respecteren, hebben in het jachtmilieu weinig te zoeken en worden al vlug nergens meer gevraagd.

Tot de weidelijkheid behoort ook het gebruik van de juiste jachtterminologie. Een dik varken is niet hetzelfde als een mooie keiler... en 'een rosse' klinkt niet zo mooi als een overloper. Jagen betekent niet een gezellige hobbydag beleven, of vlug wat geld verdienen op de kap van medejagers. Jagen is het verantwoord beoefenen van de 'jachtkunst' met wederzijds respect tegenover de medejagers en met respect voor alle andere gebruikers van het bos als publieke ruimte. →

Foto 3: Een dik varken is niet hetzelfde als een mooie keiler.
© Robert-Jan Asselbergs

Foto 4: "Er is een rotte evers uitgelopen" en niet "Er is een hele trein varkens de weg over".
© Robert-Jan Asselbergs

Jagen is het verantwoord beoefenen van de 'jachtkunst' met wederzijds respect tegenover de medejagers en met respect voor alle andere gebruikers van het bos als publieke ruimte.

Gebruiken en het jagerslatijn

Het gebruik van de juiste jachttermen moeten we in ere houden. Het versterkt de band tussen jagers onderling en toont tegenover de buitenwereld een intense solidariteit. Het is de plicht van ervaren jagers om het gebruik van de juiste termen over te dragen aan de nieuwe generaties. Dus: "Er is een rotte evers uitgelopen" en niet "Er is een hele trein varkens de weg over".

De breuken

De breuken, afgebroken (niet afgeknipte) takken kunnen op diverse symbolische manieren gebruikt worden, zoals voor de laatste 'beet' van het dier. Maar ze kunnen ook gebruikt worden voor een eerbetuiging aan de jager voor een mooi schot, of voor het wildtableau 's avonds. Om eer aan het wild te betuigen, gebruiken we uitsluitend takken van eik, beuk, epicia of den.

Enkel hoefdieren krijgen een breuk opgelegd. De 'laatste beet' wordt enkel bij mannelijke hoefdieren in de muil gestoken. De breuk voor de jager wordt heel even in aanraking gebracht met het bloed van het dier. In de beste omstandigheden wordt de breuk overhandigd aan de jager op het blanke lemmet van een jachtmes met de wens "weidmannsheil". De jager accepteert met de linkerhand en zegt „weidmannsdank”, waarna de breuk de rechterzijde van zijn hoofddekkel mag sieren. Bij klopijachten overhandigt de jachtdirecteur de breuken. Bij een aanzitjacht is het de boswachter.

Wanneer het stuk is nagezocht met de zweethond, dient de jager een stuk van zijn breuk aan de hond te geven. De breuk siert dan even diens halsband. Vooral dit laatste wordt dikwijls vergeten, maar de zweethond en zijn baas verdienen alle respect. Aan tien minuten zoeken kan jaren training voorafgegaan zijn.

Het wordt wel eens vergeten maar het is absoluut verboden, zelfs 'heiligschennend', om wijdbeens over het wild te staan of om over het tableau te lopen.

Wanneer een jager zijn eerste stuk van een bepaalde wildsoort schiet, wordt hij 'gedoopt'. Een leuke traditie die wij zeker moeten behouden. Maar maak er geen te smerige bedoening van... ook hier respect.

Wanneer een hert met een mooie trofee wordt geschoten, wordt het gewei met de hand opgelicht en niet met de punt van een laars... respect!

Hoe een tableau leggen?

Het uitleggen van het jachttableau is de laatste en ultieme eer die de jager aan zijn wild kan betuigen.

Enige fantasie kan... maar toch moet het wild altijd op de rechterzijde liggen en het moet uiteraard reeds schoongemaakt (ontweid) zijn.

De tweede breuk rust op de linkerschouder van het dier. De breuk zelf wordt naar het hoofd gericht bij mannelijke en naar achter gericht bij vrouwelijke dieren. Soms wordt voor zeer speciale, indrukwekkende keilers of herten een speciale houding met het hoofd tussen de voorpoten gelegd. Uiteraard mag dat.

De jachtdirecteur staat aan de bovenzijde van het wild, eventueel in gezelschap van de jachtwachter. De jagers staan aan de onderzijde en de trakkers of voorjagers staan aan de linkerzijde. Het wordt wel eens vergeten maar het is absoluut verboden, zelfs 'heiligschennend', om wijdbeens over het wild te staan of om over het tableau te lopen.

Foto 5: Een mooi hert, geveld met een perfect hart-longschot, met de laatste beet in de muil en een veegje bloed bij de kogelinslag waar de boswachter zijn breuk over wreef. © Luc Jansen

Foto 6: De jager accepteert met de linkerhand en zegt "weidmannsdank", waarna de breuk de rechterzijde van zijn hoofddekkel mag sieren.
© Marc Van Olmen

Foto 7: De stralende schutter krijgt zijn breuk op de muts, bij gebrek aan een hoed, geen probleem.
© Luc Jansen

Het is de taak van de jachtdirecteur om tijdens de huldiging aandacht te schenken aan iedereen die de jachtdag mee heeft doen slagen. Het liefst doet hij dat op een aangename en onderhoudende wijze. Hij zal de drijvers en hun honden bedanken, de jagers voor hun sportiviteit en weidelijkheid. Maar hij zal ook zeker diegenen bedanken die in de schaduw werken: de mensen die de maaltijd serveren of klaarmaken of het wild ophalen, en de jachtwachters die jaar in jaar uit het wild en het gebied verzorgen. Wanneer daar wat applaus op volgt, en het liefst ook wat jachthoornmuziek bij klinkt, is dit het hoogtepunt van de geslaagde jachtdag.

Zelfs na het 'tableau' gaat de jager niet direct naar huis. Hij wisselt eerst nog een woordje met de boswachters, de drijvers en de collega's. Dikwijls is er een maaltijd of een versnapering voorzien die de hartelijke sfeer nog even benadrukt. →

8

Foto 8: Het uitleggen van het jachttableau is de laatste en ultieme eer die de jager aan zijn wild kan betuigen. © Luc Jansen

Foto 9: Ook Franse jachthoornmuziek horen we terug meer en meer, vooral in Frankrijk en Wallonië. © Luc Jansen

Foto 10: Jachthoornmuziek is de kers op de taart. Jachthoornsignalen op de Duitse jachthoorn worden steeds geapprecieerd. © Isabelle Légat

Foto 11: Wanneer een jager zijn eerste stuk van een bepaalde wildsoort schiet, wordt hij 'gedoopt'. © Isabelle Légat

De jachtkoning

De 'jachtkoning', als er tenminste iemand is die de titel waard is, krijgt tijdens het tableau soms een ereteken of een huldebetoning. Hij dankt kort de jachtdirecteur, diegene die hem inviteerde en de drijvers, zonder wie de dag er helemaal anders zou uitgezien hebben.

Tot slot nog wat details die belangrijk kunnen zijn, of die een meerwaarde geven. Het is mooi om een bed van dennentaken te leggen in de aanhanger die het wild vervoert, alsook uiteraard onder het tableau. Wanneer een hert met een mooie trofee wordt geschoten, wordt het gewei met de hand opgelicht en niet met de punt van een laars... respect!

Een mooie keiler werd vroeger vervoerd met een jute zak over het hoofd om de 'geweren' (tanden) niet te beschadigen. Dat zie je nog maar weinig.

10

11

Dieren met 'lelijke' schotwonden worden beter niet tentoongesteld, of de wonden worden enigszins bedekt. De verschrikkelijke eis van DNF in de Oostkantons om halve onderkaken te laten afhakken voor DNA-onderzoek, maakt mij doodziek en ik weet dat dat ook voor veel anderen geldt. Laat dit enkel toe na afloop van alle huldigen.

Ik hoop dat iedereen eraan bijdraagt om de tradities te bewaren voor de generaties na ons. Een jager die aan de warme toog blijft hangen tijdens het prachtig uitgelegd tableau, zoals ik wel eens heb gezien, is de naam 'jager' niet echt waard. Hij kwetst zijn collega's en schendt de jachttradities. Maar gelukkig gaat het om uitzonderingen, en ik hoop dat dat zo blijft. ■

Tekst: Luc Jansen
(Met dank aan Marc du Bois)

9